

EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON

Brüssel 13.11.2007
KOM(2007) 696 lõplik

**KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA
SOTSIAAL- JA MAJANDUSKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE**

**Aruanne tulemustest, mis saadi ELi elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste õigusliku
raamistiku läbivaatamisel vastavalt direktiivile 2002/21/EÜ,
ja
2007. aasta reformiettepanekute kokkuvõte**

KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA SOTSIAAL- JA MAJANDUSKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE

Aruanne tulemustest, mis saadi ELi elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste õigusliku raamistiku läbivaatamisel vastavalt direktiivile 2002/21/EÜ,

ja

2007. aasta reformiettepanekute kokkuvõte

(EMPs kohaldatav tekst)

1. SISSEJUHATUS

Elektroonilised sidevõrgud ja -teenused toetavad Euroopa Liidu majanduslikku ja sotsiaalset struktuuri. Taskukohase ja turvalise lairibasidevõrgu laialdane kättesaadavus on põhitingimus Euroopa Liidu majanduskasvu- ja tööhõivevõimaluste ärakasutamiseks – see on aga eesmärk, mis on kõige tihedamalt seotud uuendatud Lissaboni strateegiaga. Selle strateegia üks osa on algatus i2010, mille komisjon käivitas 2005. aasta juunis¹ ning mille eesmärk on edendada avatud ja konkurentsivõimelist digimajandust ning luua Euroopa ühtne inforuum. Selle saavutamise peamine vahend on ELi elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste õigusliku raamistiku reformimine.

Kõnealune reform on ühtse turu läbivaatamise oluline osa, kuna elektrooniline side võib anda turgude lõimumisse väga olulise panuse:

- andes rohkem tulemusi kodanikele ja väikestele ettevõtetele;
- kasutades paremini ära globaliseerumist;
- avades uusi võimalusi teadmistele ja innovatsioonile;
- omades tugevat sotsiaalset ja keskkonnamõõdet.

Käesolevas teatises on esitatud aruanne tulemustest, mis komisjon sai ELi elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste õigusliku raamistiku läbivaatamisel vastavalt direktiivi 2002/21/EÜ² artiklile 25, ning selles selgitatakse komisjoni ettepanekuid seoses peamiste poliitikamuudatustega (edaspidi: „2007. aasta reformiettepanekud”). Täpsemad üksikasjad on esitatud komisjoni seadusandlikes ettepanekutes³ ja neile lisatud mõjuhinnangus⁴.

---

¹ KOM (2005) 229.

² EÜT L 108, 24.4.2002, lk 33.

³ KOM(2007) 697; KOM(2007) 698; KOM(2007) 699.

⁴ SEK(2007) 1472.

2. LÄBIVAATAMIS- JA KONSULTEERIMISPROTSESSI EESMÄRGID

2.1 Läbivaatamise taust ja eesmärgid

Telekommunikatsiooni õiguslik raamistik loodi ELis 1990. aastatel, et avada riikide turud konkurentsile; selle ajani olid neil turgudel valitsenud riigile kuuluvad monopoolsed ettevõtjad. Selle protsessi tipp hetk oli 1998. aastal, kui riikide turud liberaliseeriti. 2002. aastal astuti samm edasi ja võeti vastu praegused eeskirjad, milles on arvestatud vajadust lähendada eri tehnoloogilisi lahendusi ja laiendada eeskirju kõigile elektroonilise side vormidele. 2002. aasta raamistiku reguleerimismudeli aluseks on ühtsete ELi eeskirjade rakendamine riikide reguleerivate asutuste kaudu, kelle ülesanne on järelevalve turgude üle. 2002. aasta raamistikus võeti kasutusele ka konkurentsioigusest pärinev turu valitsemise põhimõte kui eelneva reguleerimise kriteerium, millega tagatakse, et reguleeritakse ainult märkimisväärse turujõuga ettevõtjate tegevust.

Komisjon kontrollis 2006. ja 2007. aastal, kas ELi raamistik vastab oma peamistele eesmärkidele, milleks on konkurentsi edendamine, siseturu tugevdamine ja kodanike huvide parem teenimine. Komisjon leiab, et õiguslikku raamistikku on vaja põhjalikult reformida, et võtta arvesse tehnoloogia ja turu arengut, eelkõige tõhustunud konkurentsi mõnes valdkonnas, kuid ka ühe või mõne ettevõtja jätkuvat domineerimist paljudel tähtsatel turgudel, samuti seda, et ühtset elektroonilise side turgu ei ole seni tekkinud ja laienenud ELis süvenevad erinevused riikide lähenemisviisis reguleerimisele. Komisjoni 2007. aasta reformiettepanekud võib jagada kolme valdkonda: parem reguleerimine, ühtse turu loomise lõpuleviimine ja kodanike vajadustega sidumine.

i) Parem reguleerimine konkurentsivõimelise elektroonilise side tagamiseks

2007. aasta reformi ettepanekutega soovib komisjon kõigepealt lihtsustada ja täiustada regulatiivset keskkonda, vähendades eelnevat reguleerimist, kui turu areng seda võimaldab, ja lihtsustada turu järelevalve korda. Lisaks soodustab raadiolainete spektriala parem reguleerimine – lihtsustades juurdepääsu sellele napile ressursile, parandades selle kasutamist ning arvestades turu vajadusi spektripiirkondade eraldamisel – konkurentsi raadioteenuste valdkonnas ja spektri majanduslike võimaluste paremat ära kasutamist.

ii) Elektroonilise side ühtse turu loomise lõpuleviimine

Praeguste eeskirjade kohaselt on riikide reguleerivate asutustel küllalt suur õigus reguleeriva raamistiku rakendamisel, kuid nende vaatenurk on jäänud seotuks oma riigi piiridega, vaatamata neid ühendava Euroopa reguleerivate asutuste tööühma kõigile koordineerimisjõupingutustele. See on kaasa toonud ebajärjekindlust reguleerimisel ja konkurentsimoonusi, mis ei võimalda välja arendada ühtset Euroopa turgu, kus ettevõtjad saaksid takistusteta piiriülevalt tegutseda ja nii era- kui ka äritarbivad võidaksid sellest, et võrreldavad sideteenused on neile kõikjal kättesaadavad. Komisjon teeb seepärast ettepaneku asutada sõltumatu Euroopa Elektroonilise Side Turu Amet, mis lähtub oma töös riikide reguleerivate asutuste ühistest kogemustest ning täiustab praegusi koordineerimismehhanisme. Samas on tehtud ettepanek tugevdada riikide reguleerivate asutuste sõltumatust ja laiendada täidesaatvaid volitusi. See tagab (de-)reguleerimise järjekindla rakendamise kogu ELis komisjoni järelevalve all ja ettevõtjatele ühesugused tingimused ühtsel turul.

iii) Seos kodanike vajadustega

Kiiresti muutavas turuolukorras on vaja uusi meetmeid tarbijakaitse ja kasutajaõiguste säilitamiseks ja tugevdamiseks, et tagada tarbijaile dunaamilise ja üha vähem riigipiiridega seotud sideturu kõik hüved. Komisjoni ettepanekute eesmärk on eelkõige parandada turvalisust ja andmekaitset, muuta telefoninumbrite ülekanne kiiremaks ja tõhusamaks ning tõsta teeninduskvaliteeti ja tagada takistusteta juurdepääs digitaalkujul ja Internetis olevale teabele. Reformiettepanekutega tagatakse ka, et puuetega isikud, vanurid ja erivajadustega isikud saaksid parema juurdepääsu elektroonilistele sideteenustele.

2.2 Konsulteerimisprotsess

Konsulteerimine toimus kahes etapis: esimene etapp algas 2005. aasta lõpus üleskutsega väljendada oma arvamust; vastuseks saadi ligi 160 kirjalikku arvamust⁵. Neid seisukohti arvestati, kui koostati komisjoni 2006. aasta juuni teatis läbivaatamise kohta,⁶ sellele lisatud talituste töödokument ja mõjuhindang. Nende dokumentidega algatas komisjon konsulteerimise 2. etapi, mis kestis oktoobrini 2006 ja hõlmas ka avalikku seminari.

EList ja väljastpoolt saadi kokku 224 vastust⁷. Kirjalikud märkused saadi 52 ametiliidult, 12 kutseühenduselt ja töötajate ühenduselt ning 15 tarbijate ühenduselt, samuti ka 18 liikmesriigilt ning Euroopa reguleerivate asutuste töörühmalt, kes ühendab 27 riigi reguleerivaid asutusi. Komisjon jätkas Euroopa reguleerivate asutuste töörühma arvamuse põhjal reguleerimisalast dialoogi 2006. aasta novembrist kuni 2007. aasta veebruarini, et uurida võimalusi ebajärjekindluse vähendamiseks reguleerimisel ja ühtse turu takistuste kõrvaldamiseks parema reguleerimisega⁸.

3. PAREM REGULEERIMINE KONKURENTSIVÕIMELISE ELEKTROONILISE SIDE TAGAMISEKS

3.1 Eelneval reguleerimisel keskendutakse nüüd säilinud turukonkurentsiprobleemide lahendamisele

Ettepaneku taust ja eesmärgid

Viimase kümne aasta jooksul on ELi eeskirjad olnud üpris tõhusad riikide telekommunikatsiooniturgude avamisel konkrentsile, nii uute turule sisenejate kui ka turgu valitsevate ettevõtjate investeerimise ja innovatsiooni stimuleerimisel ning ettevõtjate ja eratarbijate valikuvõimaluste parandamisel⁹. Komisjon jõudis 2006. aasta juuni teatises

⁵

http://ec.europa.eu/information_society/policy/ecomm/info_centre/documentation/public_consult/review/index_en.htm.

⁶

KOM (2006) 334.

⁷

http://ec.europa.eu/information_society/policy/ecomm/info_centre/documentation/public_consult/review_2/index_en.htm.

⁸

Volinik Redingi 30. novembri 2006. aasta kiri Euroopa reguleerivate asutuste töörühmale, töörühma vastus ning volinik Redingi ja esimees Viola 27. veebruari 2007. aasta ühisavaldus on kättesaadavad aadressil http://erg.eu.int/whatsnew/index_en.htm.

⁹

Täiendavad tõendid ja arvandmed on esitatud lisatud mõjuhindangus.

järeldusele, et ELi raamistiku üldpõhimõtted on hästi tasakaalustatud ja toetavad investeerimist.

ELi raamistikuga on ette nähtud mehhanism, mille kohaselt määratakse komisjoni soovitusel kindlaks turud, kus võib vaja minna eelnevat reguleerimist¹⁰. See soovitus on üleskutse riikide reguleerivatele asutustele analüüsida turgusid, et otsustada, kas need vajavad eelnevat reguleerimist. Riikide reguleerivad asutused peavad oma turuanalüüsi tulemustest teavitama komisjoni. Reguleeriva raamistikuga on ette nähtud eelnevate kohustuste kõrvaldamine, kui turul tekib tõhus konkurents.

Turgu valitsevad ettevõtjad säilitavad oma valitseva seisundi paljudel turgudel, eriti tavatelefoniteenuste turul (turgu valitseva ettevõtja keskmine turuosa on 65,8%¹¹) ja enamikus maades ka lairibaühenduse turul (turgu valitseva ettevõtja keskmine turuosa on enamasti üle 55% ja sageli üle 65%¹²). Mobiilsideturgudel on ettevõtjate arv, mõne erandiga, jäänud püsima, kuid suund on ühinemistele.

Tuginedes selle süsteemiga viimase nelja aasta jooksul saadud kogemustele (üle 600 teatise), tegi komisjon 2006. aasta juunis ettepaneku lihtsustada teatamismenetlust ja kõrvaldada loetelust enamik jaemüügiturgusid, kuna jaemüügivõrgu kasutajate kaitsmiseks piisab hulgimüügi tõhusast reguleerimisest.

Juurdepääsuvõrgu ja ettevõtjate pakutavate teenuste eraldamise viise arutati 2006. aasta juunis avaldatud mõjuhinnangus. Vahepeal on Ühendkuningriigis läbiviidud funktsioonipõhise eraldamise mõju saanud selgemaks ning ka Itaalias, Rootsis ja Poolas kaalutakse samasuguste meetmete rakendamist. Konkurentsiprobleemid tekivad enamasti kitsaskohtadest juurdepääsuvõrgus, mida kontrollivad vertikaalselt integreeritud võrguettevõtjad, kellel on turgu valitsev seisund, ja et püsivalt esineb raskusi mittediskrimineerivate parandusmeetmete tõhusal kohaldamisel.

Üleminekuga järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkudele võib suureneeda mastaabi- ja mitmekülgussäästu tähtsus ja sellega võib väheneda paralleelse infrastruktuuri rajamise võimalikkus. Ent enne tegevusega seotud või struktuuriliste parandusmeetmete rakendamist tuleb hinnata nende mõju nii valitsevat seisundit omavate kui ka turule sisenevate ettevõtjate uute investeeringute tegemisele ning tarbijate heaolule.

Avaliku arutelu tulemused

Uued turule sisenejad, liikmesriigid ja riikide reguleerivad asutused toetasid komisjoni seisukohta, et ELi praegune raamistik üldiselt soodustab konkurentsi ja investeerimist ning lükkasid tagasi mõne turgu valitseva ettevõtja taotluse nende suhtes reguleerimist mitte kohaldada. Üldise konsensuse kohaselt ei tähenda uue tehnoloogia kasutamine veel iseenesest uut turgu ning raamistiku turupõhine lähenemisviis võimaldab investeerimisriske arvesse võtta. Eelkõige riikide reguleerivad asutused soovisid, et püsivate konkurentsiprobleemide lahendamise võimalikele meetmetele tuleks lisada funktsioonipõhine eraldamine.

---

¹⁰ Komisjoni soovitus elektroonilise side sektori asjaomaste toodete ja teenuste turgude kohta, mille puhul tuleb kaaluda eelnevat reguleerimist direktiivi 2002/21/EÜ kohaselt, ELT L114, 8.5.2003, lk 45.

¹¹ Komisjoni 12. aruanne: Euroopa elektroonilise side reguleerimine ja turud aastal 2006, 2. lisa, lk 13. Arvandmed on esitatud kõigi kõneliikide jaemüügiteenuste tuludena EL 25 jaoks 2005. aasta detsembri seisuga.

¹² Samas, 2. lisa, lk 66. EL 25 andmed, kaasa arvatud edasimüük, 2006. aasta oktoobri seisuga.

Enamik sidusrühmi pooldas teatamismenetluse lihtsustamist.

Soovituses esitatud ettepanekut vähendada turgude arvu toetasid turgu valitsevad ettevõtjad, samas kui uued turule sisenejad ja tarbijad ning paljud riikide reguleerivad asutused suhtusid sellesse ettevaatusega.

Mõned turgu valitsevad ettevõtjad ja mõned riikide reguleerivad asutused tegid ettepaneku, et komisjon peaks andma suunised riigisiseste geograafiliste turgude reguleerimiseks.

Strateegiaettepanekud – keskenduda reguleerimisel nüüd säilinud turukonkurentsiprobleemide lahendamisele

1. Kõnealuse sektori esimene oluline dereguleerimine on nüüd võimalik

Komisjon on oma soovitusel asjakohaste turgude kohta läbi vaadanud ja otsustanud asuda eelnevat reguleerimist järk-järgult kõrvaldama. Turgude arvu vähendatakse 18-lt 7-le.

Komisjon tugevdab järelevalvet turgude üle, kus ei ole veel tõhusat konkurentsi, ja jälgib teraselt Euroopa konkurentsivõime seisukohast tähtsaid turgusid, eriti lairibaühendusele juurdepääsuga seotud turgusid.

2. Turu järelevalve korda saab ratsionaliseerida ja lihtsustada

Seadusandlike ettepanekutega võimaldatakse turuanalüüsi süsteemi teatamiskoodeid lihtsustada.

3. Riikide reguleerivad asutused võtavad püsivate konkurentsiprobleemide lahendamise vahendina kasutusele funktsioonipõhise eraldamise

Seadusandlike ettepanekutega võimaldatakse riikide reguleerivatel asutustel lisameetmena kasutada funktsioonipõhist eraldamist, s.o tegevuste kohustuslikku lahkuviimist ilma varade loovutamisetä; seda kasutatakse erandkorras ja komisjoni järelevalve all.

4. Komisjoni suunised

Komisjon tugevdab sidusrühmade õiguskindlust ja annab 2008. aasta suveks välja suunised, kuidas kohaldada regulatiivset raamistikku seoses kohalikus juurdepääsuvõrgus uutesse kiudoptilistesse võrkudesse investeerimise aspektidega. Komisjon uurib ka võimalust suuniste väljaandmiseks muudes valdkondades, eriti riigisisese geograafilise eristamise kohta.

3.2 Sagedusspektri haldamine Euroopas nõuab reformimist

Ettepaneku taust ja eesmärgid

Traadita side tehnoloogia kiire areng ja suurenev nõudlus sagedusribade järele, eriti mobiilsideteenuste ja asukohast sõltumatute teenuste puhul, on järsult tõstnud raadiosageduste spektrile juurdepääsu tähtsust majanduse ja ühiskonna jaoks. Hinnatakse, et raadiosageduste spektrit kasutavate teenuste kogumaksumus ELis on umbes 250 miljardit eurot¹³. Euroopa

¹³ Vt komisjoni teatis „Täieliku kasu saamine digitaalsest dividendist Euroopas: ühine lähenemisviis digitaalringhäälingule üleminekul vabaneva spektri kasutamisele”, KOM(2007) 700.

Ülemkogu jõudis järeldusele,¹⁴ et innovatsiooni ja konkurentsivõime toetamisel on üks esmaseid prioriteete kõigile eesmärkidele vastava spektriribade eraldamise korra väljatöötamine, täiustatud mobiilside teenuste kiire arendamine ja koordineeritud lähenemisviis nende spektrialade kasutamisele, mis vabanevad üleminekul digitaalsidele.

Lisaks on Euroopa Parlament rõhutanud, et kõik sidusrühmad peavad spektrit kasutama tõhusalt, ja teatanud, et spektri kasutamine on vaja ühtlustada ELi ulatuses, kõrvaldades seejuures liigsete ettekirjutustega eeskirjapiirangud. Euroopa Parlament deklareeris ka, et asutamislepingu artikli 151 lõike 4 kohaselt on vaja võtta arvesse sotsiaalseid, kultuuri- ja poliitikaaspekte¹⁵.

Selles kiiresti arenevas keskkonnas on praegune spektri haldamise süsteem, kus otsuseid spektri kasutamise kohta teevad peamiselt riigiasutused, sageli piirates seejuures kasutatavat tehnoloogiat ja pakutavaid teenuseid, jõudnud oma võimaluste piirini. Kuna riigipiirid muutuvad üha vähem oluliseks raadiospektri optimaalse kasutamise määramisel, tähendab spektri haldamisel praegu kasutatavat lähenemisviisi iseloomustav killustatus spektri kasutajatele suuremaid kulusid ja kaotatud võimalusi, samas aeglustab see innovaatiliste rakenduste ja teenuste kasutuselevõttu. Kui jätkata endisel viisil, siis piirab see traadita süsteemide kasvu ja uuendusvõimalusi Euroopas, eriti seoses praegu toimuva üleminekuga analoogtelevisioonilt digitelevisioonile, tänu millele vabaneb palju sagedusribasid raadiospektri kõige väärtuslikumas osas uuel viisil kasutamiseks nii ringhäälingus, nagu mobiil-TV-s, kui ka muudeks rakendusteks, nagu traadita lairibasideks.

Juurdepäas lairibasidele võib tööviljakuse tõusu ja sotsiaalsete mõjude kaudu oluliselt mõjutada Euroopa Liidu konkurentsivõimet ja ühtekuuluvust¹⁶. Traadita juurdepäas on üks tähtsamaid vahendeid lairibaühenduse lõhe ja digitaalse veelahkme ületamiseks, eriti ääremaade ja maapiirkondade puhul¹⁷. Komisjon on esitanud tulevikku suunatud spektripoliitika alase ELi strateegia üldpõhimõtted mitmes teatises¹⁸ ning neile on avaldanud toetust liikmesriigid ja enamik sidusrühmi¹⁹. Seepärast esitas komisjon oma teatises 2006. aasta juunis ettepaneku viia spektri haldamises läbi reform, et:

- kõrvaldada tarbetud piirangud spektri kasutamisele, tugevdades tehnoloogia ja teenuste neutraalsuse põhimõtet (vastavalt vabadus kasutada spektriribas mis tahes tehnoloogiat ja vabadus kasutada spektrit kõikides elektrooniliste sideteenuste pakkumiseks);
- parandada juurdepääsu spektrile, lubades laialdasemalt spektri litsentsivaba kasutamist ja teatavate kokkulepitud spektriribade kasutamise ainuõiguse üleandmist (järelturg);

---

¹⁴ Euroopa Ülemkogu Brüsselis, 14.–15. detsember 2006, eesistujariigi järeldused 16879/1/06 rev. 1.

¹⁵ Resolutsioon ((P6_TA-PROV(2007)0041) veebilehel http://ec.europa.eu/information_society/policy/radio_spectrum/docs/ep_dr_res_spectrum_14_02.pdf.

¹⁶ Lairibaühendus on teadmistel põhineva majanduse alusinfrastruktuur ja on oluliselt aidanud suurendada info- ja sidetehnoloogia mõju; selle arvele võib panna poole tööviljakuse suurenemisest tänapäeva majanduses viimase kümne aasta jooksul.

¹⁷ Lairibaühendus on EL 25s keskmiselt kättesaadav enam kui 90 % linnainimestest, kuid kõigest 71 % maainimestest (komisjoni hinnang, jaanuar 2007).

¹⁸ KOM(2005) 411, KOM(2005) 400 ja KOM(2005) 461.

¹⁹ Vt eelkõige raadiospektripoliitika rühma arvamused digitaalsete dividendide, spektriribadega kauplemise ja elektroonilistele sideteenustele traadita juurdepääsu poliitika kohta, mille tekstid on esitatud aadressil at <http://rspg.ec.europa.eu>.

- luua tõhusam ja koordineeritum süsteem selliste traadita süsteemide rajamiseks volituste andmiseks, mil võiks olla üleeuroopaline haare või oluline piiriülene mõde.

Avaliku arutelu tulemused

Avalikul arutelul selgus, et teenuste neutraalsuse põhimõte leidis laialdast toetust sidusrühmade, eriti mobiilsideettevõtjate ja traadita side ettevõtjate hulgas. Mõned ringhäälingu- ja maapealse televisiooni levivõrkude ettevõtjad väljendasid aga muret, et see võib piirata nende praegusi õigusi.

Enamik vastanutest suhtus soosivalt ka tehnoloogia neutraalsuse põhimõttesse. Tehniliste piirangute järk-järgulisse kõrvaldamisse suhtuti poolehoiuga. Paljud tundsid muret, kuidas reguleerida segamise küsimust, eriti seoses spektri litsentsivaba kasutamisega, samas kui mõned vastajad teatasid, et kohe ilmuvad tehnilised lahendused selle raskuse kõrvaldamiseks.

Avalikul arutelul selgus, et üha rohkem toetatakse järelturu loomist. Seda pooldas enamik liikmesriike, ametiliite ja ettevõtjaid, kuigi peeti vajalikuks hoida ära spektrialade endale tagavaraks haaramist. Vastupidist arvamust väljendasid peamiselt maapealse ringhäälingu ettevõtjad ja mõned liikmesriigid, kes kardavad, et kauplemine võib avaldada mõju ringhäälingule.

Strategiaettepanek – spekter

5. Lihtsustada juurdepääsu spektrile ja kõrvaldada spektri kasutamise tarbetud piirangud

Komisjoni seadusandlikud ettepanekud tugevdavad tehnoloogia ja teenuste neutraalsuse põhimõtteid ning loovad mehhanismi, millega kogu ELis määratakse kindlaks teatavad sagedusribad, mille kasutamise õigusi lubatakse müüa (järelturg). Neis ettepanekutes on ka reguleerivad sätted, millega soodustatakse spektri litsentsivaba kasutamist ja tugevdatakse spektri kasutusloa andmise tingimuste koordineerimist.

Ettepanekutes võetakse arvesse mastaabisäästu saavutamise strateegilist eesmärki, kuid ka vajadust hoida ära kahjulik segamine ning ka sellisest üldisest huvist kantud eesmärkide saavutamist, nagu sotsiaalne ja piirkondlik ühtekuuluvus, elu turvalisuse tagamine, spektri puuduliku kasutamise vältimine, kultuurilise ja keelelise mitmekesisuse ning meediapluralismi edendamine.

4. ÜHTNE ELEKTROONILISE SIDE TURG

4.1 Ettepaneku taust ja eesmärgid

Viimastel aastatel on tehnoloogia ja turu areng suurendanud võimalusi pakkuda elektroonilisi sideteenuseid väljaspool üksiku liikmesriigi geograafilisi piire. Juba praegu tahavad ettevõtjad pakkuda satelliitsidepõhiseid personaalse side süsteeme ja mobiilsideteenuseid lennuki või laeva pardal väljaspool riikide piire. Lisaks on selliste tähtsate teenuste nagu lairibamobiilside ja IP-kõned jaoks vaja ühtseid reguleerivaid tingimusi, et nende kõiki võimalusi saaks kasutada kogu ühtsel turul.

Ent vaatamata muude majanduspiirkondade konkurentsipurvele ei ole Euroopal seni veel elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste ühtset turgu. ELi eeskirjade rakendamine 27

eraldiseisva riikliku reguleerimise süsteemi kaudu on tekitanud kaks suuremat puudust: turgude kunstlik killustatus liikmesriikide kaupa ja põhimõtteline järjekindluse puudumine ELi eeskirjade kohaldamisel.

2006. aasta avaliku arutelu dokumentides esitas komisjon mitmed ettepanekud ühtse turu puudumise küsimuse lahendamiseks:

- i) tõhustada ELis reguleerimist ja muuta seda järjekindlamaks, tugevdades komisjoni järelevalvet riikide reguleerivate asutuste kasutatud meetmete üle;
- ii) tõhustada täitemehhanisme ja muuta need kiiremaks, suurendades riikide reguleerivate asutuste sõltumatust ja tegutsemisvõimet;
- iii) kehtestada lihtsam menetlus selliste ettevõtjate valimiseks ja volitamiseks, kes hakkavad pakkuma teenuseid kogu ühenduses;
- iv) tugevdada institutsiooniliselt koostööd riikide reguleerivate asutuste ja komisjoni vahel.

4.2 Avaliku arutelu tulemused

Paljud sidusrühmad väljendasid tõsist muret, et praegust raamistikku rakendatakse riikides erineval viisil ja see ei luba saada siseturust täit kasu. Mõned nõudsid ulatuslikumat reguleerimist ELi tasandil. Eriti ettevõtjad, aga ka tarbijate organisatsioonid väljendasid kahetsust, et ikka veel ei ole tegelikult ühtset turgu ning et elektroonilise side sektori ettevõtjatel ja tarbijatel ei ole võrdseid tingimusi. Lisaks märkisid sidusrühmad, et Euroopa reguleerivate asutuste töörühma tegevus on piiratud; kuigi töörühm on 2006. ja 2007. aastal teinud mõningaid pingutusi, suudab ta reguleerijate tegevust üksnes vähesel määral koordineerida. Liikmesriikidel oli reservatsioon seoses oma volituste üleandmisega komisjonile, kuid mitu ettevõtjate rühma (uued turule tulijad, aga ka mõned turgu valitsevad operaatorid) pooldasid Euroopa reguleerivate asutuste töörühma institutsioonilist reformi ja/või palusid tugevdada komisjoni osa, et vältida nn väikseimal ühisnimetajal põhinevat lähenemisviisi, mis mõnede arvates on vältimatu, kui reguleerimismehhanism põhineb tegelikult 27 riigi reguleeriva asutuse konsensusel.

Lisaks peegeldus mitmes seisukohas tõsiasi, et praegune lähenemisviis ettevõtjate väljavalimisele ja volitamisele ei sobi kokku uute teenuste väljaarendamiseks vajaliku mastaabisäästu kasutamiseks. Eelkõige kogu ühendust hõlmavate teenindussüsteemide puhul ja ka selliste puhul, mis võiksid sellisteks saada, on põhjust rajada ühtne süsteem, mille kaudu antakse spektri ja telefoninumbrite kasutamise õigusi.

Jõustamismehhanismidega seoses pooldas suur enamik liikmesriike ja uute turgudele sisenejate ühendusi ettepanekut tugevdada riikide reguleerivate asutuste täidesaatvaid volitusi, samas kui turgu valitsevad ettevõtjad ja mobiilsideettevõtjate ühendused ei pooldanud seda ettepanekut.

Strateegiaettepanekud – siseturg

6. Tugevdada riikide reguleerivate asutuste sõltumatust ja täidesaatvaid volitusi

See parandab reguleeriva raamistiku tõhusat ja kiiret rakendamist.

7. Viia lõpule siseturu rajamine, luues selleks sõltumatu Euroopa Elektroonilise Side Turu Ameti

On tehtud ettepanek rajada sõltumatu Euroopa Elektroonilise Side Turu Amet, millesse koondataks riikide reguleerivad asutused, kes praegu kohtuvad Euroopa reguleerivate asutuste töörühmas. See amet nõustaks komisjoni, tal oleksid selged volitused võtta meetmeid ühtse turu tugevdamiseks ja ta annaks aru Euroopa Parlamendile. Uus amet asendaks seega riikide reguleerivate asutuse praeguse lödva koostöö Euroopa reguleerivate asutuste töörühmas tõhusama, autoriteetsema ja vastutusvõimelisema süsteemiga.

Uus amet:

- parandaks ELi eeskirjade ühtlasemat ja järjekindlamat rakendamist siseturul, kasutades ühenduse süsteemis paremini riikide reguleerivate asutuste ühiseid kogemusi;
- abistaks komisjoni muudes elektroonilise side valdkondades, nagu riigiüleste turgude analüüsimises ja ettevõtja(te) väljavalimisel piiriüleste teenuste pakkumiseks;
- toimiks kontaktpunktina äriühingutele, kes soovivad saada spektri ja telefoninumbrate kasutusõigusi, et pakkuda ELis piiriülesteid teenuseid;
- võtaks üle Euroopa Võrgu- ja Infoturbeameti (ENISA) funktsioonid ja toimiks võrgu- ja infoturbe alase asjatundlikkuse keskusena Euroopa tasemel.

8. Tugevdada komisjoni järelevalvet parandusmeetmete üle, et suurendada järjepidevust

Seadusandlike ettepanekutega laiendatakse turu järelevalve korra raames komisjoni volitusi riikide reguleerivate asutuste rakendatavate meetmete järelevalve alal, et komisjon aitaks tihedas koostöös Euroopa uue ametiga kaasa meetmete järjepidevamale, tõhusamale ja kiiremale kohaldamisele kogu ELis.

9. Rohkem tehnilist ühtlustamist mitmes eriti tähtsas valdkonnas

Reguleeriva raamistiku rakendamise erinevuste vähendamiseks on tehtud ettepanek, et komisjon võiks ameti kogemusi kasutades olla võimeline võtma vastu tehnilisi ühtlustamismeetmeid sellistes valdkondades nagu kuluarvestusmetoodika, numbrite ülekantavuse rakendamine, tarbijakaitse ja puuetega lõppkasutajate juurdepääs elektroonilistele sideteenustele ning -seadmetele.

5. SEOS KODANIKE VAJADUSTEGA

5.1 Kasutajaõigused ja tarbijakaitse

Ettepaneku taust ja eesmärgid

Tehnoloogiamuutuse ja suurenenud konkurentsi ühisel mõjul on kodanikel tekkinud rohkem valikuvõimalusi ning teenused on muutunud paremaks ja odavamaks. Ent on võimalik teha rohkem selleks, et tarbijad saaksid täit kasu elektrooniliste sideteenuste tõeliselt ühtsest turust.

Komisjon tõi 2006. aasta juuni teatises välja neli peamist muudatuste valdkonda:

- läbipaistvus ja teabe avaldamine kasutajale;

- puuetega isikute paranenud juurdepääs;
- hädaabiteenused ja juurdepääs hädaabinumbrile 112 ning
- põhimõtteline ühilduvus ja teenuste kvaliteet (võrguneutraalsus).

Lisaks vaadeldakse 2008. aastal avaldatavas komisjoni teatises veel selliseid ammuseid teemasid nagu universaalteeninduse põhimõte ja ulatus, mida komisjon on juba ka varem käsitlenud²⁰.

Avaliku arutelu tulemused

Tarbijad ja puuetega isikute ühendused tervitasid komisjoni ettepanekuid kõigis valdkondades, ent paljud ettevõtjad väitsid, et kohustuslikud meetmed võivad piirata nende innovaatsilisust, ja nad eelistasid isereguleerimist. Seadmete tootjad ja tarkvarafirmad toetasid tugevamat ühtlustamist ELi tasandil. Enamik arvamust avaldanud liikmesriike toetas ettepanekuid e-juurdepääsetavuse, teabe läbipaistvuse ja teeninduskvaliteedi valdkondades. Ka Euroopa reguleerivate asutuste töörühm toetas ettepanekuid seoses teabe läbipaistvuse, helistaja asukoha kindlaksmääramise ja e-juurdepääsetavusega.

Strateegiaettepanekud – tarbijakaitse

10. Ajakohastada ja tugevdada raamistiku üldsätteid seoses tarbijakaitsega

Seadusandlike ettepanekutega nähakse ette järgmist:

- parandada teenusepakkujalt tarbijatele antava teabe, sealhulgas teenindustingimusi ja tariife käsitleva teabe läbipaistvust;
- kehtestada telefoninumbri ülekandmise tähtjaks pärast tava- või mobiilsideettevõtja vahetamist üks tööpäev;
- tõhustada telefoninumbri 112 kaudu kättesaadavate hädaabiteenuste osutamist ELis, eelkõige parema juurdepääsu tagamisega helistaja asukohta käsitlevale teabele;
- volitada riikide reguleerivaid asutusi kehtestama teeninduskvaliteedi miinimumnõudeid, tuginedes ühenduse tasandil koostatud standarditele.

11. Ajakohastada ja karmistada e-juurdepääsetavust ja puuetega isikute õigusi käsitlevaid sätteid

Seadusandlike ettepanekutega nähakse ette järgmist:

- hõlbustada puuetega isikute juurdepääsu telefoninumbri 112 kaudu kättesaadavatele hädaabiteenustele;
- tugevdada praegu kehtivaid sätteid, et tagada e-side teenuste kättesaadavus ning kasutatavus puuetega isikutele, vanuritele ja erivajadustega isikutele.

²⁰ Vt kaks teatist universaalteeninduse läbivaatamise kohta: KOM(2005) 203 ja KOM(2006) 163.

5.2 Eraelu kaitse ja turvalisus

Ettepaneku taust ja eesmärgid

Reguleeriva raamistiku üks keskseid eesmärke on kaitsta ELi kodanike huve; selleks tuleb muu hulgas tagada isikuandmete ja eraelu puutumatus tõhus kaitse ning üldkasutatava sidevõrgu puutumatus ja turvalisus. Nende eesmärkide olulisust on veelgi suurendanud uute elektrooniliste hädaohutude nagu arvutiviiruste, rämpsposti, nuhkvara ja andmepüügi levik viimastel aastatel.

2006. aasta juunis avaldatud avaliku arutelu dokumentides on esitatud mitmed ettepanekud turvalisuse tagamisega seotud sätete karmistamiseks reguleerivas raamistikus. Nende muudatuste eesmärk on suurendada praeguste võrkude ja süsteemide vastupidavust ning need täiendavad muid õigusakte, millega teatavad tegevused on tunnistatud kuritegelikuks,²¹ samuti on eesmärk suurendada isikuandmete turvalisust elektroonilise side sektoris.

Avaliku arutelu tulemused

Avalikul arutelul väljendasid liikmesriigid ettevaatlikku toetust komisjoni ettepanekutele. Teisest küljest on mitu ettevõtjat ja teenusepakkujat mures selle pärast, mida nende ettepanekute rakendamine maksma võib minna. Tarbijate organisatsioonid on ettepanekute poolt, samas kui andmekaitseasutused soovivad, et komisjon läheks oma ettepanekutes kaugemale.

Strateegiaettepanek – eraelu puutumatus ja turvalisus

12. Suurendada võrkude ja teenuste turvalisust ning kasutaja eraelu puutumatus

Komisjoni seadusandlikes ettepanekutes käsitletakse paljusid küsimusi, sealhulgas järgmisi:

- tagada, et tarbijaile teatataks, kui nende isikuandmete puutumatus on rikutud võrgu turvalisuse rikkumise tagajärjel;
- suurendada ettevõtjate ja riikide reguleerivate asutuste vastutust elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste turvalisuse ja puutumatus eest;
- suurendada pädevate asutuste rakendus- ja täidesaatvaid volitusi, eriti rämpsposti vastases võitluses;
- täpsustada ELi reeglite kohaldamist andmete kogumise ja tuvastamise selliste seadmete suhtes, mida kasutatakse avalikes elektroonilistes sidevõrkudes.

Nende eesmärkide saavutamist hõlbustab Euroopa Võrgu- ja Infoturbeameti viimine uue Euroopa Elektroonilise Side Turu Ameti koosseisu.

²¹ Nõukogu raamotsus 2005/222/JSK infosüsteemide vastu suunatud rünnete kohta, ELT L69, 16.3.2005, lk 67.

7. KOKKUVÕTE

ELi reguleeriva raamistiku 2007. aasta reformiga soovib komisjon kohandada praegusi eeskirju tehnoloogia ja turu arengule.

Kooskõlas püüdlustega saavutada parem reguleerimine on komisjon valmistunud tegema esimese suurema sammu kõnealuse sektori reguleerimise vähendamise suunas, vähendades selleks eelnevat reguleerimist vajavate turgude arvu 18-lt 7-le. Samal ajal kavatses komisjon tõhustada konkurentsi seni veel püsinud kitsaskohtades, võttes näiteks kasutusele uue meetme – funktsioonipõhise eraldamise.

Komisjon teeb ka ettepaneku teha otsustav samm elektroonilise side ühtse turu loomiseks Euroopas selle tagamiseks, et ettevõtjad ja tarbijad saavad tõrgeteta rajada piiriülese elektroonilise side ja seda ka nii kasutada. Üha nähtavamaks muutuvad piirangud, mis on omased Euroopa elektroonilise side haldamisele 27 eraldiseisva riigi reguleeriva asutuse kaudu; need piirangud kahjustavad Euroopa konkurentsivõimet. Seepärast teeb komisjon ettepaneku viia ühtse turu rajamine reguleerimise mõttes lõpule ja asutada sõltumatu Euroopa Elektroonilise Side Turu Amet; see amet aitaks koos komisjoniga luua Euroopas ühtlaselt reguleeritud tingimustega keskkonna ja tõsta Euroopa suutlikkust tegelda võrguteabe ja -turbe küsimustega.

Lisaks peab komisjon väga oluliseks kodanikuõiguste suurendamist näiteks sel viisil, et tagatakse tarbijate parem teavitamine teenindustingimustest ja tariifidest ning võimaldatakse neil kergemini vahetada teenindajat.

Komisjon käsitleb 2007. aasta reformiettepanekutes ka valdkonda, mida ta tulevikuperspektiivis peab ELi raamistiku suurimaks nõrkuseks, see on raadiosageduste spektri haldamine; komisjon teeb reformiettepanekud, mis aitavad kaasa innovatsioonile ja investeerimisele traadita tehnoloogiasse.

Elektrooniline side on kogu ELi majanduse alus. Toimiv ühtne turg on Euroopa suurim vara püüdluses muutuda kogu maailmas konkurentsivõimeliseks. Euroopa ei tohi enam aega kaotada. Seepärast usub komisjon, et 2007. aasta reformiettepanekud peaksid muutuma seaduseks juba enne 2009. aasta lõppu.